

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.45 (3309) ●

● ЧАЦВЕР, 29 ЛІСТАПАДА, 2012

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Землякі. Сябры. Партнёры!
Беларусы Валгаграда падтрымліваюць дзелавыя стасункі з прадпрыемствамі Беларусі **Стар. 2**

Экспедыцыі ў мінуўшчыну
Пра тое, як спрадвечныя беларускія традыцыі жывуць у сучасным свеце, расказвае фотавыстава, што падарожнічае па краіне **Стар. 3**

Трыумф “Пікавай” дамы
Падведзены вынікі конкурсу “Нацыянальная тэатральная прэмія-2012” **Стар. 4**

БАЦЬКІ І ДЗЕЦІ

Вяртанне да вытокаў

Старшыня Беларускага зямляцтва з Барнаула Сафія Антоненка марыць, каб яе ўнучка прыехала вучыцца ва ўніверсітэт на зямлю продкаў

Іван Ждановіч

На пачатку года мы расказвалі ў гэксце “Мелодыі матуліных песень” пра Сафію Антоненку, якая ўзначальвае праўленне Беларускага зямляцтва на Алтай. У верасні была публікацыя “Грант на “Беларускае вяселле” — пра адну з цікавых акцый суайчыннікаў у Барнауле. А на нядаўняй сустрэчы з кіраўнікамі расійскіх суполак суайчыннікаў у Маскве, у беларускім пасольстве, Сафія Васільеўна, шчыра дзякуючы за ўвагу газеты да дзейнасці зямляцтва, радасна сказала: “Ведаеце, я тут не адна. З унучкай Веранікай — вунь яна сядзіць... З Масквы адразу едзе у Мінск, бо даўно хачу паказаць ёй мілую маю Бацькаўшчыну. Яна едзе ў Беларусь упершыню”.

Варта нагадаць, што бацькі Сафіі Васільеўны, па прозвішчы Анціховічы, у сярэдзіне 50-х паехалі з Беларусі асвойваць цаліну, потым перабраліся на Алтай — там і засталіся жыць. Цяпер, кіруючы зямляцтвам, Сафія Антоненка шмат робіць, каб умацоўваліся шматбаковыя кантакты паміж Беларуссю і Алтайскім краем. Вялікай нечаканасцю для яе было, калі прама ў Блакітнай зале пасольства адной з першых

ёй уручылі Ганаровую грамату Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцей. Калі Сафія Васільеўна з унучкай вярнулася ў Барнаул, напісала ў рэдакцыю: “Для мяне гэта вельмі высокая і дарагая ўзнагарода. І так прыемна, што мая родная Беларусь шануе нас і падтрымлівае!”

Мне ж цікава было даведацца: як прайшло спатканне Веранікі з зямлёй продкаў? Сафія Антоненка піша: “Вераніка сказала, што непагадзь ёй не сапсавала ўражанні пра Беларусь, ёй усё спадабалася і, магчыма, па заканчэнні школы яна паступіць у адну з беларускіх ВНУ. Я вярнулася вельмі задаволеная тым, што ажыццявіла сваю даўнюю мару — паказаць унучцы зямлю продкаў. Калі Вераніка была меншая, яна і не хацела прыязджаць, і я не вельмі настойвала. А цяпер свядома і мэтанакіравана паехала са мной, з ахвотай. Я вельмі спадзяюся на яе вяртанне да родных каранёў”.

Далей Сафія Васільеўна згадвае, што бацькі з’ехалі па вярбоўцы на Алтай у пошуках лепшай долі, у іх было шасцёра дзяцей. Ці трэба было ехаць, пытаецца жанчына, і сама ж дае адказ: дзеці бацькоў не

судзяць. Яны, прадаўжае, былі простымі працаўнікамі і жадалі лепшай будучыні для сваіх дзяцей. “У мяне вось таксама не атрымалася вярнуцца, хоць спроба

была. Але я шчаслівая ўжо тым, што Бацькаўшчына мяне цягне да сябе з такой непераадольнай сілай!”

У Беларусі ў падарожніц з Алтая былі сустрэчы з роднымі ў Мар’інай Горцы, Асіповічах, Мінску. Цікавыя экскурсіі: у этнакомплекс Дудуткі, аглядная па Мінску. Наведалі яны Галерэю Міхаіла Савіцкага, Музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, Кафедральны сабор і Чырвоны касцёл, пасядзелі ў кафэ “У Францыска”, пабывалі ў гандлёвым комплексе “Сталіца”, пахадзілі па Камароўцы... І проста шпацыравалі па Мінску. З Беларусі Сафія і Вераніка павезлі яблыкаў, усім расказваюць, які на іх слаўны ўраджай. “Мы былі так уражаны, што валіў снег на дрэвы, з якіх яшчэ не апала лісце і яблыкі! А на Алтай ўжо зіма, было і мінус 22”.

Яны вярнуліся ў Барнаул на пачатку лістапада, і Беларускае зямляцтва на чале з Сафіяй Антоненкай удзельнічала ў традыцыйным фэсце этнакультуры

Сафія Антоненка з Веранікай

“Я ганаруся табой, Алтай!”, які традыцыйна ладзіць адміністрацыя краю. Нашу суайчынніцу, дарэчы, і там ушанавалі — Падзяку аб’явілі ад губернатара краю. А яна хвалілася і беларускай узнагародай: Ганаровай граматай.

І ўсё ж: ці вернецца з Алтая да родавых каранёў Вераніка? Час пакажа. Бабуля яе радуецца, што дзяўчына — круглая выдатніца, асабліва любіць матэматыку, інфарматыку, фізіку. Мае німала дыпламаў з розных алімпіяд, у тым ліку і па хіміі, біялогіі, літаратуры, удзельнічае ў літчытаннях, піша артыкулы. А сама Сафія Антоненка свой выбар зрабіла: “Думаю, дарогі перад ёй адкрыты практычна ўсе, але са спакойнай душой мы адпусцілі б яе вучыцца толькі ў Беларусь. У Барнауле нашым таксама ёсць універсітэты — тэхнічны, класічны і іншыя, але калі тут вучыцца — то і працаваць заставацца, а хацелася б, каб Бацькаўшчына ўсім нам была бліжэй. У Веранікі наперадзе яшчэ паўтары гады, і я спадзяюся, што яна абярэ беларускую ВНУ. З надзеяй на гэта я і павезла яе ў Беларусь”.

У Дудутках гасця з Барнаула вучылася ганчарнаму майстэрству

ГОД КНІГІ

Памяць пра класікаў, адлітая ў бронзе

Янку Купалу і Якуба Коласа ўшаноўваюць у Вільнюсе і Рызе

Рыгор Арэшка

Па ініцыятыве Міністэрства культуры Беларусі і пасольства Беларусі ў Літве да канца года ў Вільнюсе будзе ўстаноўлена памятная дошка ў гонар Якуба Коласа. У горадзе будзе заменена і памятная дошка ў гонар Янкі Купалы. Ініцыятыва падтрымана ўладамі Вільнюса пад час правядзення ў верасні

Дзён культуры Беларусі ў Літве. У Міністэрстве культуры паведамлілі: беларускія скульптары ўжо закончылі сваю працу. Памятная дошка ў гонар Якуба Коласа створана народным мастаком Іванам Міско і архітэктарам Андрэем Жылінскім. У Вільнюсе дошка зойме пачэснае месца на будынку па вуліцы Пілімо, 26, дзе ў 1907 годзе жыў і працаваў народны паэт. А над но-

вай памятнай дошкай у гонар Янкі Купалы працавалі маладыя скульптары Сяргей Аганаў і Вольга Нячай. Яе прымацуюць замест ранейшай на будынку па вул. Вільняўс, 14, дзе ў 1914-15 гадах знаходзілася рэдакцыя газеты “Наша Ніва”, рэдактарам яе быў Янка Купала. Міністэрства культуры Беларусі ініцыявала ўстаноўку памятнай дошкі ў гонар Янкі Купалы і

ў Рызе. Дошка створана маладым скульптарам Паўлам Вайніцкім. Да канца года яе размесцяць на будынку Рызскай асноўнай беларускай школы імя Янкі Купалы. Дарэчы, у памяшканні гэтай школы, па вуліцы Ілукстэс, 10 ладзіць сустрэчы і прадстаўнікі беларускай дыяспары. За апошнія гады быў рэалізаваны шэраг манументальных

праектаў па ўшанаванні памяці славетных дзеячаў гісторыі і культуры Беларусі за мяжой. Сярод найбольш значных — стварэнне помніка Уладзіміру Караткевічу ў Кіеве, памятнай дошкі ў гонар Францішка Багушэвіча ў Вільнюсе. Цяпер вядзецца праца па стварэнні помнікаў Уладзіміру Мулявіну ў Екацерынбургу і Сімяону Полацкаму ў Маскве.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Землякі. Сябры. Партнёры!

Беларусы Валгаграда падтрымліваюць дзелавыя стасункі з прадпрыемствамі Беларусі і дапамагаюць айчынным вытворцам замацоўвацца на расійскім рынку

Ларыса Ракоўская

З Віктарам Зіновічам, старшынёй Валгаградскай гарадской грамадскай арганізацыі “Зямляцтва беларусаў”, мы гутарылі ў Маскве, на нядаўняй нарадзе ў беларускім пасольстве. Слухаючы яго, яшчэ раз пераконвалася: у кожнай суполкі беларусаў замежжа — свая спецыфіка ў рабоце, свой творчы почырк. Многае залежыць, вядома ж, ад складу характара, асабістых прыхільнасцяў канкрэтных людзей. Бывае, і найлепшы чужы досвед нічым не дапаможа, калі не кладзецца ён на душы актывістаў. Па ўсім бачна, беларусы Валгаграда ўмеюць ладзіць масавыя мерапрыемствы, не адмяжоўваюцца ад сацыяльна важных спраў рэгіёна і самі, як кажуць, робяць навiны. “Наша зямляцтва актыўна ўдзельнічае ва ўсіх гарадскіх і абласных культурных мерапрыемствах; дні горада, свята нацыянальнай кухні, агляды самадзейнасці — у гэтым мы заўсёды на вышыні! — расказаў Віктар Станіславіч. — Сёлетня ўпершыню шырока, на ўзроўні вобласці, адзначалі Дзень яднання народаў Расіі і Беларусі: наша зямляцтва было застрэлышчыкам яркага свята, якое, лічу, запомнілася і спадабалася ўсім яго ўдзельнікам і гасцям”.

Віктар Зіновіч амаль з маленства жыве ў Валгаградзе, аднак, прызнаецца, заўсёды адчуваў сябе беларусам: кожнае лета праводзіў у бабулі з дзядулем на Брэстчыне. І некалькі гадоў вучыўся там у школе. Ды і цяпер у кантакце з беларускімі сваякамі: супляменнікі перапісваюцца, ператэлефануюцца, у госці адзін да другога па магчымасці ездзяць. Ці шмат беларусаў у вобласці? Паводле перапісу 2010 года — каля васьмі з паловай тысяч. Лічы, цэлы гарадок. Лічба, удакладняе, умоўная,

Старшыня “Зямляцтва беларусаў” з Валгаграда Віктар Зіновіч (справа) пад час інтэр’ю

бо асіміляцыя размывае этнасувязі, як бурная рака пясчаны бераг. І калі свядома не ўмацоўваць свае духоўна-культурныя, родавыя стасункі з Бацькаўшчынай, то бязродным сплывеш у “акіян чалавецтва”. Што ж, да пары да часу можна і не думаць, скажы твае карані. Але, упэўнены мой субяседнік, чалавек культурны шануе продкаў, ведае радавод. Дарэчы, заўважае, у Валгаградзе развіты водныя віды спорту, воднае пола ў прыватнасці, і ён звярнуў увагу, што ў камандах гуляе шмат беларусаў. Гены?

Ведаюць у Валгаградзе нашых суайчыннікаў і як верных сяброў. У канцы лістапада там ладзіцца вялікая канферэнцыя, прысвечаная 70-годдзю перамогі ў Сталінградскай бітве. Як вядома, важным яе складнікам была міжнацыянальная дружба савецкіх воінаў. І “Зямляцтва беларусаў” актыўна

ўдзельнічае ў мерапрыемстве.

Цікавы кірунак прыкладання сіл для суайчыннікаў — гандлёва-эканамічнае супацоўніцтва. “Летась пад час маёй “беларускай пабыўкі” ў радні на Брэстчыне да мяне звярнуліся землякі: дапамажы выйсці з некаторымі беларускімі таварамі на валгаградскі рынак, — расказвае Віктар Станіславіч. — Мы падключылі “Зямляцтва беларусаў”, грунтоўна папрацавалі, і вось першы вынік: у вобласці з’явілася сетка крам “Белвест” па продажы абутку. Між ты і многія іншыя беларускія брэндзі, у тым ліку і не без дапамогі зямляцтва, даўно заваявалі наш рынак. І многія пакупнікі ўспрымаюць ужо як свае, родныя беларускія тавары, прывезеныя за тысячы кіламетраў: трыкатаж, касметыка, рыбныя вырабы і іншыя. А калі летась беларусы прывезлі на выставу-кірмаш

навінкі, мы зразумелі: трэба яшчэ больш актыўна ўкараняць дылерскія сеткі! Бо ёсць што везці з Беларусі, ёсць і чым гандляваць. Цяпер працуем, каб дапамагчы беларускім вытворцам малочных вырабаў увайсці на наш рынак. Гэта, прызнацца, няпроста, канкурэнцыя вялікая, напрацаваныя сувязі. Але — дарогу здужае той, хто ідзе!”

Як прыклад таго, што беларуска-расійскае партнёрства актыўна развіваецца, Віктар Зіновіч згадаў аб прадпрыемстве “Поліпрофіль”. Галаўная яго фірма працуе ў Гомелі, а філіялы — у Валгаградзе, Растове, Керчы. І там не абышлося без зямляцкіх сувязяў, якія дапамагаюць эфектыўна разгортаць бізнес на міждзяржаўным узроўні. Так што інтэграцыя, падкрэсліў ён, для валгаградскіх беларусаў — не пустое, а напоўненае жывым сэнсам і канкрэтнымі справамі слова.

Пачатак — ад Полацка

Вольга Багачова

Канферэнцыя ў старажытным горадзе сабрала каля 50 вучоных з Беларусі, Расіі, Украіны і Польшчы

Навукова-практычная канферэнцыя “Гісторыя і археалогія Полацка і Полацкай зямлі” прысвечалася 1150-годдзю першага згадвання пра горад у летапісах і завяршала праграму святкавання яго юбілею. Як паведаміла дырэктар Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музея-запаведніка Тамара Джумантаева, абмяркоўваліся новыя археалагічныя даследаванні па гісторыі Полацка, праблемы вывучэння, рэстаўрацыі і выкарыстання помнікаў, выказваліся розныя меркаванні наконт вывучэння і інтэрпрэтацыі археалагічных помнікаў Полацка і Полацкай зямлі. Гаварылі і пра ролю музея ў захаванні і прэзентацыі культурнай спадчыны гістарычнай часткі горада.

Арганізатарамі канферэнцыі выступілі Міністэрства культуры, упраўленне культуры Віцебскага аблвыканкама і Нацыянальны Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік.

У пошуках вобраза

Міністэрства культуры абвясціла конкурс эскізных праектаў помніка народнаму паэту Беларусі Максіму Танку ў горадзе Мядзелі

Скульптарам, якія маюць адпаведную прафесійную адукацыю, прапанавана знайсці найбольш выразны вобраз Максіма Танка, аднаго з самых вядомых і арыгінальных прадстаўнікоў беларускай культуры і паэзіі ХХ стагоддзя, 100-я ўгодкі якога сёлета святкуе Беларусь.

Кампазіцыйна і пластычна помнік павінен быць вытрыманы ў лепшых традыцыях класічнага і нацыянальнага манументальнага мастацтва. Пераможца атрымае і права на стварэнне помніка. Заяўку на ўдзел у конкурсе можна падаць да 21 снежня, падрабязнасці глядзіце на сайце Міністэрства культуры ў інтэрнэце.

СУСТРЭЧЫ

Не згубіліся песні

Госці з Новасібірскай вобласці адчувалі сябе сваімі на беларускай зямлі

Больш за 200 беларускіх суполак налічваецца ў розных краінах. Сотні мастацкіх калектываў, створаных пры замежных суполках, прадаўжаюць традыцыі народнай творчасці. Нашы суайчыннікі, жывучы далёка ад Бацькаўшчыны, зберагаюць родную мову, культуру, мастацтва, традыцыі продкаў. І любяць Беларусь — зямлю, дзе іх родавыя карані.

У Новасібірскай вобласці, як сведчаць перапісы апошніх гадоў, жывуць прадстаўнікі амаль 90 нацыянальнасцяў: татары і

малдаване, палякі і грэкі, тувінцы і ўкраінцы... Але найбольш кампактна засяляюць рэгіён нашы супляменнікі-беларусы, продкі якіх пачалі асвойваць землі Сібіры яшчэ сто гадоў таму, калі праводзілася Сталыпінская рэформа, і нават з часоў цара Івана Грознага. Ведаючы пра тое, супрацоўнікі Інстытута культуры Беларусі, які развівае міждзяржаўнае культурнае супрацоўніцтва з беларусамі свету, запрасілі прыехаць у Беларусь народны калектыў “Сібірскі ўзор” з пасёлка Смаленскі Машкоўскага раёна Новасібірскай вобласці. Гурт, якім кіруе Іна Кісялёва, уваходзіць у склад Новасібірскага

цэнтра беларускай культуры. Цікава, што ў рэпертуары калектыву ёсць старадаўнія беларускія песні, якія захаваліся толькі ў сібірскіх беларускіх пасяленнях. І ці ж не цуд — прывезці іх на этнічную радзіму, тым больш, што продкі з Беларусі былі толькі ў некаторых з самадзейных артыстаў.

Канцэрты “Сібірскага ўзора” прайшлі ў аграгарадку Зубкі Клецкага раёна Міншчыны. Потым адбыліся сустрэчы суродзічаў з працаўнікамі Мінскага трактарнага завода. Яны ўдзельнічалі ў тэлепраекце АНТ “Песні мае Радзімы”, былі гасцямі тэлепраграмы “Добрай раніцы, Беларусь!”.

“Сібірскі ўзор” — гурт з беларускім рэпертуарам

Гледачы цёпла віталі дарагіх гасцей, увесь час гучалі словы падзякі за вернасць мастацтву, якое мае адметны беларускі каларыт.

У гурце “Сібірскі ўзор” 11 спевакоў, адданных народнай песні з дзяцінства. А ўжо набірае моц і

дзіцячы ансамбль-спадарожнік “Крынічка”.

Так што ў гурта, якому ўжо чвэрць стагоддзя, несумненна, ёсць будучыня.

Ірына Лемцюгова, супрацоўніца Інстытута культуры Беларусі

РОДНАЕ

Экспедыцыі ў мінуўшчыну

Пра тое, як спрадвечныя беларускія традыцыі жывуць у сучасным свеце, расказвае фотавыстава, што падарожнічае па краіне

Іван Ждановіч

Некаму падасца неверагодным, але ў беларускіх народных абрадах, нібы ў чароўным люстэрку, можна разгледзець вельмі даўні зрэд надзвычай багатага духоўнага жыцця продкаў. Цяпер некаторыя ўспрымаюць дзеі вяскоўцаў з глыбінкі як перажытак ці забаву. А ўявіце сабе, якую сілу мелі раней, ды і цяпер маюць у некаторых мясцовасцях, напрыклад, Купалле ці традыцыі калядавання: у іх удзельнічала пераважна большасць вяскоўцаў. І калі чыю хату калядоўшчыкі абыходзілі, тое ўспрымалася як вялікая знявага для гаспадароў. Чаму? З дахрысціянскіх часоў лічылася, што пад час гэтых ды іншых абрадаў нейкім таемным чынам ладзіцца непасрэдны кантакт людзей з вышэйшымі сіламі, ад якіх вельмі залежыць не толькі здароўе і дабыт — жыццё кожнага.

Так што народны абрад можна ўспрымаць і як калектыўную малітву, і як своеасаблівае прычашчэнне яго ўдзельнікаў да таямніц быцця. Да такіх дзей у вяскоўцаў вялікая павага. “Таму і свята шануюць беларусы свае спрадвечныя традыцыі, абрады, звычай, — лічыць фалькларыст, балетмайстар Мікола Котаў. — Нямаюць вандруючы па Бацькаўшчыне, я вельмі радуюся, што не разгубілі землякі духоўныя скарбы бацькоў і дзядоў”. У кожнай мясцовасці, аднак, у правядзенні святаў ёсць адметнасці. Гэта вельмі цікавы матэрыял для даследчыкаў народ-

Прыгожых коней гадуюць у кааператыве “Палеская ніва”

най культуры з розных краін. Вось трое энтузіястаў — Мікола Котаў як кансультант і “наводчык”, а таксама яго сябры-фатографы Ірына Аляксандрава і Яўген Бурдукоў — у апошнія гады нямаюць паездзілі па Палессі, фіксуячы праявы спрадвечнай духоўнай культуры ў сучаснасці. Дарэчы, падрыхтаваная імі пры падтрымцы Жытківіцкага райвыканкама Гомельшчыны фотавыстава так і называецца: “Мінулае і сучаснасць”. Больш за сто фотаздымкаў, а таксама відэазапісы абрадаў, зробленыя на Палессі, нядаўна дэманстравалася ў Жытківічах, у раённым Доме культуры. Цяпер, як раскажаў Мікола Котаў, выстава ў Століне, далей паедзе ў Камянец.

Што ж удалося адзначыць удзельнікам этнаэкспедыцый сёлета на Століншчыне? Свята “Багач”, напрыклад. Яно сугучнае са святам Дажынак,

а ладзіцца ў розных месцах краіны, калі з поля сабрана ўся гародніна. Звычайна ўдзельнікі свята спяваюць восенскія песні, водзяць карагоды, частуюць адзін другога стравамі з лепшых дароў зямлі. “У вёсцы Адвержыцы Столінскага раёна мы адзначылі, як робяць піраміду з гародніны, — расказвае Мікола Котаў. — Там кожны прыносіць лепшае, што вырасла

Адметны летні абрад “Ваджэнне куста” яшчэ бытуе на Палессі

ў яго на агародзе ці ў полі, кладзе ў кучу-піраміду і пры гэтым прыгаворвае: “Зямля-зямліца, дай Бог і на тое лета ўрадзіцца!”. Кажуць яшчэ: “Мы цябе, зямля, прыбярэм, мы цябе шануем, мы табе кланяемся”. Вельмі добра, што разам з дарослымі святкуюць “Багача” і дзеці: традыцыі прадаўжаюцца.

У гарадскім пасёлку Рэчыца экспедыцыя адзначыла цікавыя вя-

сельны абрад, а ўлетку ў вёсцы Рэмель — “Ваджэнне куста”. Была фотасесія і ў мясцовым сельскагаспадарчым вытворчым кааператыве “Палеская ніва”: там на конеферме вырошчваюць добрых скакуноў, слава пра якіх ідзе і за межы Беларусі. Ёсць на здымках фотавыставы юныя жыхары з вёскі Фядоры: дзеці малююць восень, вырабляюць розныя рэчы з саломкі, займаюцца разьбой па дрэве. Што ж, восень не толькі ўраджаем радуе, яна ж і на творчасць натхняе.

Мікола Котаў лічыць, што з відэа- і фотаматэрыялам, адзначыў пад час этнаэкспедыцый на Палессі, вельмі цікава будзе пазнаёміцца і беларусам з замежжа, якія шануюць народныя традыцыі. Энтузіясты гатовы да супрацоўніцтва, разгледзець усе прапановы. А цяпер яны робяць новую фотавыставу “Беларускае Палессе”: яе замовіла ўпраўленне культуры Гомельскага аблвыканкама.

На вяселлі ў вясковай нявесты павінен быць куфар з багатым пасагам

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Каляровыя ўяўленні пра кантынент

На Лацінскую Амерыку творча паглядзелі беларускія мастакі

Людміла Малей

“З любоўю да Лацінскай Амерыкі” — так называецца чарговая выстава ў Нацыянальным гістарычным музеі. Мастакі праект рэалізаваны пры падтрымцы Ганаровага консула Рэспублікі Перу, пасольства Баліварыянскай Рэспублікі Венесуэла ў Рэспубліцы Беларусь і Лацінаамерыканскага культурнага цэнтра імя Сімона Балівара. Намеснік дырэктара музея Ніна Калымага адзначыла, што жывапісныя, графічныя і скульптурныя работы Уладзіміра Злянко, Андрэя Пяткевіча, Юрыя Анушкі, Васіля Зянько, Аляксея Хацкевіча, братаў Паўла, Аляксандра і Антона Шапо напоўнены пазітыўнай энергіяй і распаўсюджваюць пра далёкія сонечныя краіны. Творы розныя па тэхніцы выканання, каларыстыцы, але ўсе іх

Госць з Венесуэлы на выставе “З любоўю да Лацінскай Амерыкі”

аб’ядноўвае любоў да Лацінскай Амерыкі, найперш да Венесуэлы, Перу і Чылі.

Першы сакратар пасольства Венесуэлы і каардынатар Цэнтра лацінаамерыканскай культуры імя Сімона Балівара ў Мінску Херарда Эстрада ад імя пасла Венесуэлы ў Беларусі Амерыка

Дыяса Нуньеса падзякаваў ініцыятарам, удзельнікам выставы, падкрэсліў: культура садзейнічае аднаенню народаў. А Ганаровы віцэ-консул Рэспублікі Перу Мігель Мантаньес Відаль распавёў пра ўклад цывілізацый інкаў, майя і ацтэкаў у развіццё сусветнай культуры.

Што цікавага на выставе? Аляксандр Шапо, робячы “Чорны дождж”, выкарыстаў дрэва, латунь і пясканік, а “Партрэт брата” зрабіў з дрэва і цвікоў. “Выкананне жаданняў” Юрыя Анушкі — з бронзы і граніту. У працах цікавы падбор колераў: адценні жоўтага, чырвонага, зялёнага, блакітнага, карычневага. Пэўна, гэта колеры раслін, сонца, сухой зямлі і гарачага паветра. Людзі на палатне Васіля Злянко заплушчыўшы вочы прыслухоўваюцца да мелодыі ветру. Старыя фотаздымкі з выявамі “герояў рэвалюцыі” праглядаюцца ў працы Антона Шапо. Побач — карціны Уладзіміра Злянко “Прадавец паветра”, “Прадавец зямлі” і “Прадавец жыцця”. Спраба ўявіць жыхароў Лацінскай Амерыкі. Карціна “Шаман” Андрэя Пяткевіча зараджае жыццёвай энер-

гіяй. Аляксей Хацкевіч у творы “Знікаючая аўтэнтыка” паказвае людзей як частку прыроды.

Парадокс у тым, што самі мастакі ў Лацінскай Амерыцы не былі. І ўсе вобразы яны стваралі паводле свайго ўяўлення, палёту фантазіі. На вернісажы гучалі вершы, выступіла група фальклорнага танца “Йаладна Марэна”. Дарэчы, на выставе кожны з гасцей атрымаў падарунак: невялікую стылізаваную бандэроль з наборам паштовак, якія будуць нагадваць пра заакеанскія дзівосы, дапамогуць вяртацца ў Лацінскую Амерыку. Блізкую нам яшчэ і таму, што там, жылі і працавалі нашы суайчыннікі Ігнат Дамейка і Канстанцін Ельскі. Яны шмат зрабілі на карысць Чылі, Перу і Гвіяны, абаранялі ад пераследаў іх насельнікаў — чырванаскурных “братоў-індзейцаў”.

Опера «Аіда» Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета адзначана як лепшы музычны спектакль

ТЭАТР

Трыумф «Пікавай дамы»

Падведзены вынікі конкурсу «Нацыянальная тэатральная прэмія-2012»

Іван Ждановіч

Бурныя апладысменты, воклічы «Брава»... У зале Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі пасля конкурснага паказу спектакля «Пікавая дама» члены журы ў захапленні, не хавалі эмоцый: вось гэта мастацтва! І адзін з масцітых рэжысёраў, Барыс Луцэнка, заўважыў: «Я ўжо даўно такога не бачыў». Зрэшты, пакіну ў сакрэце, чым здзівілі журы з больш чым ста прафесіяналаў стваральнікі сцэнічнай версіі па матывах твораў Аляксандра Пушкіна і Пятра Чайкоўскага. А тое, што менавіта «Пікавая дама» Гродзенскага абласнога тэатра лялек перамагла ў намінацыі «Лепшы спектакль», лічу за кананічным. Так легла карта на гэты раз...

Такім чынам, пазнаёмімся. У праграмцы чытаем: «Пікавая дама». Сцэнічная кампазіцыя і пастаноўка — Алег Жугжда, сцэнаграфія і лялькі — Маргарыта Сташулёнак, аранжыроўка і запіс музыкі — Віталь Лявонаў, вальная падрыхтоўка — Ала Ар-

У спектаклі «Пікавая дама» ствараюць відовішча акцёры і лялькі

геткіна». Іграюць чатыры акцёры, выконваюць па некалькі роляў, у тым ліку і з лялькамі. Непрацяглы па часе, безантрактны і па сутнасці камерны спектакль прынёс гродзенцам і некалькі іншых важных «выгрышаў»: перамогі ў намінацыях «Лепшы спектакль тэатра лялек», «Лепшая жаночая роля» (актрыса Ларыса Мікуліч) і «Лепшая рэжысёрская работа». Заўважу, паставіў спектакль вядомы як у Беларусі, так і за межамі краіны галоўны рэжысёр тэатра Алег Жугжда. Дарэчы, пра яго, пра гродзенскіх лялечнікаў наша газета ўжо расказвала год назад — артыкул «Там, дзе ствараюцца казкі». Цяпер не здзіўлюся, калі турыстаў у старажытным Гродне

пабольшае: аматары вытанчанага тэатральнага мастацтва будуць ехаць «на Мікуліч», «на Жугжда» і на трыумфальную «Пікавую даму». Прымаючы віншаванні ад імя нашай рэдакцыі ў кулуарах Вялікага тэатра оперы і балета, дзе праходзіла ўрачыстасць узнагароджання пераможцаў конкурсу, Алег Іванавіч запрасіў нас у Гродна, на адкрыццё тэатра пасля рамонту — гэтая дзея запланавана на снежань.

У намінацыі «Лепшая мужчынская роля» лаўры аддадзены Аляксандру Палазкову (спектакль «Пан Міністр», Беларускі рэспубліканскі тэатр юнага глядача). Спектакль «Выкраданне Еўропы, альбо Тэатр Уршулі

Радзівіл» (Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы) прынёс перамогу кампазітару Андрэю Зубрычу ў намінацыі «Лепшае музычнае афармленне спектакля» і харэографу Наталлі Фурман у намінацыі «Лепшая работа харэографа-пастаноўшчыка». «Чароўны пэндзаль» Магілёўскага абласнога тэатра лялек прызнаны лепшым спектаклем для дзяцей, спектакль рэжысёра Кацярыны Аверкавай па п'есе Юліі Чарняўскай «Аднакласнікі» (Магілёўскі абласны драмтэатр) — лепшай пастаноўкай па творы сучаснага беларускага аўтара. Мастак Таццяна Нерсісян (спектакль «Вянчанне» ў Беларускім дзяржаўным тэатры лялек) ушанавана за лепшую работу мастака-пастаноўшчыка.

Уручаны дыплом аргкамітэта прэміі стваральнікам лепшага музычнага спектакля (опера «Аіда», Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета). Дыпломам «За ўклад у тэатральнае мастацтва Беларусі адзначаны народныя артысты Беларусі Генадзь Гарбук. Прыз за лепшы дэбют атрымаў Сяргей Фромічаў-Корскаў за ролю ў спектаклі «Бяда ад пяшчотнага сэрца» (пастаўлены ў Драмтэатры Беларускай арміі).

Конкурс ладзілі Міністэрства культуры сумесна з Саюзам тэатральных дзеячаў, Саюзам літаратурна-мастацкіх крытыкаў, Саюзам кампазітараў.

Калі не старэе душа

Кацярына Буракевіч

Што родніць народнага артыста СССР Іосіфа Кабзона з беларускай зямлёй

Гэтай восенню народны артыст СССР Іосіф Кабзон пабываў у Беларусі з юбілейнай праграмай «Я люблю цябе, жыццё!». 23 кастрычніка канцэрт прайшоў у Магілёве, а 24-га песні славу тага артыста мінчане і госці горада пачулі ў канцэртнай зале «Мінск». Іосіф Кабзон наведаў магілу знакамітага ансамбля «Песняры» Уладзіміра Мулявіна на Маскоўскіх могілках у Мінску. Ён таксама ўшанаваў памяць пра іншых беларускіх культурных і палітычных дзеячаў, магілы якіх там знаходзяцца, многіх з іх ён ведаў асабіста.

На прэс-канферэнцыі спявак дзяліўся ўражаннямі ад Беларусі. «Усоды, дзе я быў, я прыводжу ў прыклад беларускія гарады: яны дагледжаныя. Учора быў у Магілёве — спадабаўся горад. Мне да душы і шырокія вуліцы Мінска з архітэктурай сталінскага перыяду», — гаварыў Іосіф Кабзон. Спявак адзначыў і культуру мясцовых жыхароў. «Здзіўляе дысцыпліна пешаходаў і культура вадзіцеляў у Беларусі. Ды і ў цэлым у вас больш дэмакратычна і правільна развіваецца культура грамадства», — лічыць ён. Артыст расказаў, што яго жонка Нэлі Кабзон любіць беларускую касметыку, і што яго зяць нарадзіўся ў Беларусі, таму сваіх унукаў ён з гордасцю лічыць напалавіну беларусамі.

Іосіф Давыдавіч прызнаўся: душой не адчувае ўзросту, а фізічна стамляецца больш, чым раней, але падтрымліваюць яго ўнукі, прымушаюць быць маладым. Спявак расказаў, як на адным з расійскіх канцэртаў яго прадставілі як народнага артыста Расіі. «Я — народны артыст Савецкага Саюза. Гэтага звання ў мяне ніхто не забіраў. Распад такой вялікай дзяржавы — вялікая трагедыя для мяне», — сказаў Іосіф Кабзон. Ён паведаміў, што да юбілею выпусціў кнігу аб сваёй творчай дзейнасці пад назвай «Кабзон Савецкага Саюза».

Даўняя музыка на сучасны лад

Кацярына Мядзведская

На адзін дзень апынуцца ў XIX стагоддзі пашчасціла нядаўна наведвальнікам Мастацкай галерэі Міхаіла Савіцкага ў Мінску

У шляхецкім доме на плошчы Свабоды, што ацалеў з XVIII стагоддзя і дзе сёння — Мастацкая галерэя Міхаіла Савіцкага і Музей гісторыі Мінска, зноў, як калісьці, гучала музыка Шапэна і Агінскага. І ў віхуры балю закружыліся жанчыны ў доўгіх сукенках разам з

кавалерамі, вусатымі стройнымі гусарамі. А ўсіх гасцей нібы і сапраўды сустракаў гаспадар сядзібы — Юры Кабылінскі...

Гэткія метамарфозы ў часе прыдумалі ў музеі. А спявак Віталь Жукаў выконваў ролю гаспадара, знакамітага мецэната-калекцыянера. Было цікава і нязвыкла знаходзіцца набалі ў XIX стагоддзі, «знаёміцца» з жыхарамі сядзібы. Так, пані Пшэздзецкая, жонка падканцлера Вялікага княства Літоўскага Міхаіла Пшэздзецкага, вучыла раскладваць пасьянсы і па картах

Гусары і іх дамы на балі не сумавалі

чытаць будучыню. Аптэкар Андрэй Станкевіч дзяліўся асабістымі рэцэптамі зда-

мёду, а каб скура была маладой і прыгожай — змазваць яе раслінным алеем.

Юры Кабылінскі знаёміў гасцей з каштоўнымі экспанатамі, казаў: «Спробай узнавіць былую атмасферу дома, якому больш за 300 гадоў, мы аддаем і даніну памяці яго былым гаспадарам. А моладзі раскрываем славу старонкі гісторыі, запрашаем акулца ў эпоху Вялікага княства Літоўскага — нашай агульнай гісторыі».

Ідэя адраджэння гурбінскага балю ў кіраўніцтва музея саспела, як толькі ствараліся першыя экспазі-

цыі. Дырэктар Музея гісторыі Мінска Галіна Ладзісава расказвала, як яна і іншыя супрацоўнікі вывучалі гісторыю сядзібы, прасочвалі лёсы людзей, звязаных з ёй. «Цікавыя людзі жылі тут: кожны імкнуўся дом упрыгожыць, — расказвае яна. — Тут было шмат твораў мастацтва, прычым гэтыя калекцыі былі заўсёды адкрытыя для іншых».

Менавіта гэты дом лічыцца першым у Мінску публічным музеем. Дух мінуўшчыны вяртаецца ў сцены ўстановы культуры XXI стагоддзя.